

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesечно 120 Din
polletno 720 Din
celoletno 1440 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stopnja: peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniški delu
vrstica po 10 Din
2. stopnja: peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniški delu
vrstica po 10 Din
3. stopnja: peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniški delu
vrstica po 10 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Ljubljana
Račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347
za inštalacijo, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Za trden mir

Mirovne konference so sklenile mir. To se pravi, prej vojskujoče se države so sklenile mirovno stanje, ki je nadomestilo prejšnje vojno stanje. Toda to mirovno stanje je zdaj pa zdaj bilo zopet resno ogroženo. Mirovne pogodbe so pač ustvarile mirovno stanje, niso pa ustvarile miru. Društvo narodov je bilo poklicano, da ustvari med narodi tudi resen, trajen mir. V okviru Društva narodov so posamezni državniški iskali načina in možnosti spremeniti obstoječe mirovno stanje v trden mir. Tako smo prišli preko garancijskih paktov, do pogodb prijateljstva med posameznimi državami in doživeli Locarno. Mirovno stanje se je s temi sredstvi sicer bolj utrdilo, a do stalnega, trdnega miru je le še daleč.

Amerika je hotela pokazati tudi v tem vprašanju prvenstvo. Ameriški državnik Kellogg je zahteval, naj se vojna postavi tudi mednarodno izven zakona ter predložil vsem državam, naj ta pakt ratificirajo. Po Kelloggovem paktu bi bila vojna formalno za bodoče takorekoč onemogočena. Mnogo držav je Kelloggov pakt že podpisalo. Toda v tem paktu je rečeno, da stopi v veljavo še le, ko ga podpisajo vse države. Vse pa tega niso storile. Naša država je bila med prvimi, ki je ta pakt ratificirala. Dokler pa ga ne ratificirajo vse, ostane Kelloggov pakt morda izjava za mir, a vendar le samo še izjava.

Medtem je Rusija povabila svoje sosedne države, naj medsebojno sklenejo tako pogodbo v smislu Kelloggovega pakta. Ta pogodba pa naj stopi v veljavo takoj, ne glede na to, kdaj bo stopil v veljavo Kelloggov pakt. Ta ruski pakt se zove Litvinovov pakt. V soboto so ga podpisale v Moskvi Latvija, Estonija, Poljska, Romunija in Rusija. S tem so se te države zavezale, da se medsebojno ne bodo napadale. Rusija pristopi temu paktu. S predpisom Litvinovovega pakta, je mir v vzhodni Evropi znatno utrjen. Odstranjen je za sedaj vsak konflikt med državami vzhoda. Rusija je s svojim predlogom napravila prvotno politično potezo. Bila so prizadevanja, da bi se vse obrobne države vzhodne Evrope, Romunija, Poljska in baltičke države zvezale proti Rusiji. Take zveze so za mir vedno nevarne. S svojim predlogom je Rusija to zvezo proti sebi preprečila ter obenem na zunanjo dala doček svoje miruljubnosti. Četudi tedaj Litvinovov pakt ne izvira iz trdnega notranjega prepričanja, ohraniti mir za vsako ceno, bo ta pakt vendar le važen in precej uspešen instrument pri prizadevanju za vpostavitve miru na vzhodu.

Balkan je še v tem oziru nerešeno vprašanje. Vendar je tu ravno naša država tista, ki je prevzela iniciativo v mirovni akciji. Prva je podpisala Kelloggov pakt ter se s tem odrekla javno vsaki misli na vojno od svoje strani. Obenem je začela z vso vztrajnostjo razčiščevati sporna vprašanja z Grčijo. S tem, da je odprla svoje meje napram Bolgariji, je odprla tudi pot miruljubnemu zblizanju z Bolgarijo. Na drugi strani pa hočemo tudi z Italijo zopet priti v odnose, ki bodo omogočili ponovitve prijateljske pogodbe med Italijo in našo državo. Naša država je pokazala, da se mir na Balkanu da ohraniti in utrditi.

Vsa ta prizadevanja za mir so res precej utrdila mirovno stanje. Mir je danes trdnjši kakor je bil, ni pa še trden. Premalo se pri vseh teh stremiljenjih naglašala moralni moment. V tem oziru je potrebno, na naglasimo izjavo angleškega ministrskega predsednika Baldwina, ki je naglasil med drugim tudi te-le važne misli:

Ne sme se omalovaževati to, kar so krščanske cerkve storile celenu svetu za mir in socialno pravičnost. V njihovi moči je, pripravljati duše narodov za mirovno misel; kajti mir ne pride sam od sebe. Človeške instinkte je treba krotiti ravno tako kakor živalske. Luč pa se širi po svetu le od človeka do človeka. To je potrebno tudi v politiki, če hočemo pristno demokracijo. Državniški res mnogo zmorejo; morejo tudi ob pravem času vplivati na čustva narodov. Ta čustva narodov so pa le vrsta čustev posameznikov. Če posameznik krščansko misli, bo tudi masa krščansko mislila. Ko bomo imeli tako demokracijo, ki ne bo le vedela kaj je vojna — to so narodi v enem rodu že poznali —, ampak ki bo iz vse duše prepričana, da je vojna zlo, še-le potem bo mogoče vojno preprečiti. Tega spoznanja pa državniški nimajo. Moralno moč krščanstva, ki bi najbolj mogla utrditi mir, puščajta ob strani, zanašajoč se na svoje sposobnosti in na svoj razum. Ta pa je le človeški in omejen. Vendar nas besede angleškega

Rimsko vprašanje rešeno

Gasparri in Mussolini podpisala ob 12. sporazum med Cerkvijo in Italijo - Sklenjen tudi konkordat. Kako se je izvršil podpis - Uradni komunike - Zgodovina pogajanj - Posebne določbe za verski pouk narodnih manjšin

Papež Pij XI.; Mussolini; kralj Viktor Emanuel.

Rim, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Nekoliko minut po 11.30 sta se pripeljala na Lateranski trg dva zaprta avtomobila ter sta točno po eni uri zapustila lateransko palačo. Samo šibka vrsta ljudi, katere so privabili kinooperaterji in fotografi, se je zbrala na trgu in pozdravljala avtomobila, ko sta prihajala in odhajala. S tem je bil na zunanji dovršen zgodovinski trenutek. Kardinal Gasparri in Mussolini, ki sta prišla v teh avtomobilih, sta ob dvanajstih podpisala pogodbo.

Bogoslovci, ki so stali na desnem krilu, so zapeli Te Deum, na levem krilu pa so fašisti zaklicali svo Eja, eja Alalà. Nato je uradni stopil pred vrata palače in razdeljeval tiskane komunike. Opoldanske zvonovi so zadoneli in rimskega vprašanja ni bilo več.

Lateranska palača je bila najboljši prostor za svečano ceremonijo. Cesar Konstantin, ki je kot prvi uradno priznal katoliško cerkev, je daroval papežu sv. Silvestru to starodavno palačo, ki je bila od leta 314. do l. 1304. sedež papežev, središče vsega katoliškega sveta in torišče največjih dogodkov; tako obiska Karla Velikega in več koncilov. Velika dvorana, v kateri se je izvršil svečani podpis sprave med državno in Cerkvijo, spada med največje umetnine Rima.

Za pet metrov dolgo mizo so sedele v osmih pozlačenih stoli osebnosti, ki so se udeležili podpisa. V dvorani je bogata zbirka starega kitajskega denarja in dva srebrna kandelabra, katera je daroval papežu bivši kitajski ministrski predsednik Lou Ceng Ciang, kitajski pooblaščenec v Versaju, ki je postal kristjan.

Pri vstopu v apostolsko palačo je sprejel zastopnike italijanske vlade papežev hišni prelat in upravitelj lateranskega muzeja monsignor Pietro Ercole. V zgodnjih opoldanskih urah so se v tiskovnem uradu ministrskega predsednika zbrali zastopniki domačega in inozemskega tiska, katerim so se dala pojasnila o rešenem rimskem vprašanju in o italijansko-vatikanskem konkordatu.

Svečano zgodovinski dogodek se je izvršil opoldne v dvorani »Pia« lateranske palače.

Na Piazza San Giovanni so ob devetih opoldne napravili kordon karabinjerji in mestna policija, da so omogočili prost prihod v palačo. Med gledalci je bilo opaziti tudi več ministrov, mnogo poslancev in rimsko plemstvo, med njimi poveljnika papeževе garde grofa Brandinija.

Kardinal državni tajnik Gasparri je prišel v spremstvu msgr. Borgonzinija že ob 10.45. Mussolinijev avtomobil pa je prišel ob 11.30. Mussolinija sta spremljala državna podtajnika Grandi in Giunta. Ob 11.45 je dospel pravosodni minister Rocco. Listino so podpisali iz srebrnega tintnika s dvema zlatima peresni-

državnik Baldwina navdajajo z nado, da bodo tudi državniški uvideli pomanjkljivost svojih paktov in drugih diplomatskih sredstev vzpričo večne moralne sile, ki po krščanstvu vodi človeštvo, kakor zasluži.

Zato bo tudi veličastni svetovni dogodek obnovitve Cerkvene države po svojih posledicah utrdil in narodnih težnje po moralnih sredstvih krščanstva, ki naj sedanje mirovno stanje med narodi trajno in stalno utrdijo.

koma, katera je darovala rimska občina. Na peresniku, s katerim je podpisal kardinal Gasparri, je zarisan grb savojske hiše, dočim je na peresniku, s katerim je podpisal Mussolini, papežev grb.

Uradni komunike pravi:

»Danes opoldne ob dvanajstih sta v apostolski lateranski palači prečastiti kardinal Pietro Gasparri kot pooblaščenec papeža Pija XI. in šef vlade Mussolini kot pooblaščenec italijanskega kralja Viktora Emanuela III., podpisala politično pogodbo, s katero se je rešilo in odpravilo rimsko vprašanje, konkordat za ureditev razmerja vere in cerkve v Italiji in dogovor, ki končno urejuje finančne odnose med sv. Stolico in Italijo v zvezi z dogodki iz leta 1870. Podpisu so prisostvovali za sv. Stolicco msgr. Borgonzini Duca, zastopnik kardinala drž. tajnika msgr. Giuseppe Pizzardo, odvetnik prof. Francesco Pacelli, pravni zastopnik sv. Stolice, za Italijo pa pravosodni minister Rocco, drž. podtajnik za zunanje zadeve Grandi in drž. podtajnik ministrskega predsedništva Giunta. V smislu običajev sv. Stolice, da se mednarodne pogodbe ne objavijo, predno se ne predložijo v razpravo zakonodajnim zborom, se besedilo te pogodbe ne bo objavilo, jutri pa se bo objavilo obširno in natančno poročilo.«

Zgodovina pogajanj

Posebna izdaja »Osservatore Romano« javlja o zgodovini pogajanj: Pred več kot dve letoma je sporočil Mussolini sveti stolici željo, da bi se rešilo rimsko vprašanje. Papež si je najprej zagotovil soglasni pristanelek vseh kardinalov, preden je pooblastil svoje zastopnike za začetek zaupnih razgovorov. Pij XI. je že naprej izjavil, da se morajo izvršiti pogajanja in event. rešitev rimskega vprašanja obenem s sklenitvijo konkordata med Cerkvijo in državo, da se s koncem konflikta med Vatikanom in državo kot naravno dopolnilo doseže tudi priznanje vere in cerkve v Italiji. Papež je hotel biti samo oče, piše »Osservatore Romano«, ki razpravlja s svojim sinom, in njegova želja je bila sprejeta prijazno. S tem vidikom se je načelo težavno vprašanje in dovršilo na približno 200 sestankih, v katerih se je o vprašanju razpravljalo in proučevalo najnatančneje in se je končno rešilo, ker je bila na obeh straneh odkrita volja za zedinjenje in sporazum.

Zaželjena rešitev se je dosegla na sledeči podlagi: Italijanska država priznava pogodbo, ki odpravlja garancijski zakon, priznava načelo in izvrševanje dejanske suverene oblasti brez pridržka in sodno oblast papeža na gotovem ozemlju v vatikanskem mestu. Italijanska država plača tudi gotovo vsoto kot odškodnino za bivše papeževе province in za izgubljeno imetje italijanske cerkvene uprave. Italijanska država sklene konkordat o odnosih med Cerkvijo in državo. Sv. stolica priznava rimsko vprašanje kot končno veljavno rešeno in priznava kraljevino Italijo v sedanji sestavi in ustavi.

Za torek opoldne je bila mestna milica določena, da nastopi v cerkvi sv. Petra, kjer bo papež po slovesni maši podal blagoslov z zunanje loggie. Po tej slovesnosti se bo milica poklonila pred kraljem Viktorjem Emanuelom, ki bo prišel na balkon Kvirinala.

Papež o sporazumu

Rim, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Medtem ko se je v Lateranu podpisala pravna pogodba, je sprejel papež zbor rimskega duhovništva, in mu je po kratkem pozdravu govoril o zgodovinskem dogodku. Rekel je: »Podpisu pooblaščenec mora najprej slediti še podpis suverenov, preden sme sv. Oče odločiti zadnje vezi. Poznate glasove kritike, ki se izrekajo deloma v Italiji deloma v inozemstvu. Te kritike zadevajo samo nas, ker je odgovornost samo pri nas. Ves problem smo proučevali trideset mesecev z molitvijo. Prvi dvomi so nastali, ko je papež dal podatke diplomatskemu koru in ko je bil vprašan, ali je papež prosil morda za dovoljenje ali za jamstva drugih držav. Izjavljamo, da je bila naša elementarna dolžnost, obvestiti najprej one osebe, ki predstavljajo prijateljstvo tolikih držav. Mi vemo, da so prava in učinkovita jamstva v vesti in poštenost rimskega ljudstva in v podpori Kristusovi. Kaj so vredna druga jamstva, smo doživeli večkrat, ko je bila naša posvetna oblast še vidna na zemljepisni karti. Kaj so tu napravile države za njeno varstvo? Morda niso mogle ničesar ukreniti. Z ozirom na vprašanje, kaj se bo zgodilo jutri, bo ostal papež miren, ker je prihodnost v božjih rokah.«

Velike koncesije Cerkvi

Dunaj, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Kakor se poroča »Reichspost« iz Rima, se smatra konkordat, kateri je v svojih pravnih določbah za sodelovanje Cerkve papežu veliko bolj na srcu kakor vprašanje večjega ali manjšega obsega njegovega ozemlja, s strani Cerkve kot vzorec in idealni tip konkordata. V njem se nahajajo silno dragocene koncesije Cerkvi, priznava se cerkveno sklepanje zakona in katoliški verouk po željah Cerkve ter katoliška akcija ter odpira tako Cerkvi novo polje popolnoma svobodnega delovanja. S posebno pozornostjo se pričakuje, kakšne določbe so bile sprejete o verskem pouku pri narodnih manjšinah, posebno na Goriškem, v Trstu in v Istri, kakor tudi na južnem Tirolskem ter o novih škofijskih mejah.

O mejah papeževе države ni še nič znanega

O razmejnitvi nove vatikanske države se čuje, da se bodo meje nove države objavile šele pozneje. Indiskretne objave o tem vprašanju se morajo označiti kot popolnoma neutemeljene. Numerava se skleniti med italijansko državo in sv. Stolicco poseben dogovor za ureditev prometa med obema teritorijema, kar bo olajšano s prijateljskimi zvezami med obema pogodnikoma. Kar se tiče omenjenih indiskrecij, se javlja, da so vse te vesti prezgodnje in da nimajo nobene podlage. Tako tudi vesti o uporabljanju kanonskega prava za sklepanje cerkvenih porok itd. Prezgodnje so tudi vesti o imenovanju italijanskega poslanika pri sv. Stolicci in apostolskega nuncija pri Kvirinalu. Imenovanja se bodo izvršila šele po ratifikaciji pogodbe po italijanskem parlamentu in po sankciji po italijanskem kralju.

Zaradi manjšin se še ne ve nič pravega

Rim, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Poleg »Osservatora«, ki objavlja kratek pregled o pogajanjih, so tudi fašistični listi izdali posebne izdaje. Njihovi komentarji ocenjujejo dogodek v glavnem v okviru rastoče svetovne veljave Italije. Dejstvo, da Vatikan odlašajo objavo pogodbe in celotnega besedila, posebno pa konkordata, še ne dopušča nobene sodbe o tem, kakšne protikoncesije je dobila država za koncesije, ki jih je dala Cerkvi. Na vprašanje, ali je v konkordatu zagotovljeno kako varstvo manjšin, je baje dal neki merodajni prelat izmikajoč odgovor, ne želeč, da bi se kaj izvedelo preje, nego je potrebno. Kardinal Gasparri, ki je pred par dnevi obolel, je moral takoj po podpisu v posteljo, ker ima visoko vročino.

Vprašanje odškodnine

Milan, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Da se pridobi odškodnina 2 milijard lir, ki jih plača italijanska država papežu za dotacije, katerih papež od l. 1870. ni nikoli sprejel, in za takrat zaplenjena cerkvena imetja, kar se ima plačati polovico v gotovini, polovico v državnih bonih, bo italijanska vlada razpisala javno posojilo pod imenom »spravno posojilo«.

Vprašanje verskih družb

Trst, 11. febr. (Tel. »Slov.«) O določbah, ki se tičejo verskega pouka v novih italijanskih provincih, zaenkrat ni mogoče dognati ničesar gotovega. Samo kot nepotrjena govorica se čuje, da se bodo določile posebne norme za nove province, kar se tiče verskih družb, ki obstojajo sedaj. Te bodo baje smele obdržati dosedanje juridične osebnosti pod pogojem, da tekom šestih mesecev po uveljavljanju zakona vložijo pri pravosodnem in prosvetnem ministrstvu tožadvena vprašanja in priložijo seznam svojih članov.

Briand častita

Rim, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Prva čestitka iz inozemstva je prišla v Rim od francoskega ministrskega predsednika Brianda, ki je izrekel papežu po svojem poslaniku zadovoljstvo radi znamenitega spravnega akta. Ta korak Francije glede nove situacije je napravil v Vatikanu najboljši vtis.

Vlada za naše delavce v tujini

Belgrad, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Glede zaščite naših delavcev je naša država sklenila dve konvenciji, in sicer z Nemčijo in drugo z Argentino. Konvencija z Argentino ne priha tliko v poštev, ker ni obsežna in ker Argentina ni preveliko polje za naše izseljenstvo. V zunanjem in socialnopolitičnem ministertvu se misli nemška konvencija napraviti kot gotov tip, ki bi služil tri pri pogajanjih z drugimi državami. Kot smo poročali, smo v pogajanjih z Romunijo in Francijo. Od Romunije ne pričakujemo veliko, ker je Romunija obložena s slabo kvalificiranim kmetijskim delavstvom, ki ga ima naša država v Ljubljani. Glede Francije se sedaj zatrjuje po Mažuraničevih pogajanjih, da bo teren ugoden, ker Francija rabi mnogo kmetijskih, pa tudi mnogo nekvalificiranih industrijskih delavcev. V slučaju sklenitve pogodbe bi Francija zaposlovala naše delavce mesto italijanskih.

Oprostilna razzsodba v belgrajskem procesu

Belgrad, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Danes se je zaključil proces v aferi Angleške trgovinske banke. Na podlagi § 258. kazenskega pravnega reda je sodišče oprostil obtožence Utješinovića, Daskalovića, Vitonića in Orestina, ker jih ni spoznalo za krive povtorb, in ker se na podlagi izvedenjskih poročil ni dalo dokazati, da bi bili datumi na avalnih jamstvenih pisemih ponarejeni. Predsednik je ukazal prve tri spustiti na svobodo. Orestin pa mora ostati še do 20. febr. v zaporu radi neke prejšnje obtožbe. Oprostilna razzsodba ima za posledico, da bo morala Angleška trgovinska banka plačati lastnikom avalnih pisem polno vrednost, to je 20 milijonov Din.

Konferenca Glavne zadr. zveze

Zagreb, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila konferenca Glavne zadr. zveze v prostorih zagrebske zadr. zveze. Iz Slovenije je bil navzoč dr. Basaj. Po konferenci, ki se je bavila z zadr. zvezo delom v naši državi, je odšla deputacija k kmetijskemu ministru dr. Frangešu, ki je deputacijo sprejel na svojem zasebnem stanovanju zelo priščno. Obilubil je vso svojo moralno in materialno pomoč.

Po amnestiji

Zagreb, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Na podlagi kraljevega ukaza je sodišče spustilo na svobodo odgovornega urednika bivšega »Narodnega vala« Krešimir Devčića. Prav tako je bil spuščen na svobodo profesor Ljudevit Tomasič, ki je bil obsojen na tri leta ječe radi žalitve kralja.

Nova naša podmornica

Pariz, 11. febr. (Tel. »Slov.«) V Nantesu bodo 14. februarja spustili v morje drugo jugoslovansko podmornico z imenom Osvetnik.

Gozdarski komisiji podaljšan rok

Belgrad, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Komisija za proučevanje dolgoročnih pogodb pri gozdarsko-rudarskem ministertvu je bila včeraj sprejeta pri gozdarskem ministru. Ministru so poročali člani komisije vsak iz svojega področja. Končno so ga prosili, naj podaljša komisiji delo, ker se ni mogla ses. aviti svojega poročila. Komisiji se je nato podaljšal rok za tri dni. Gozdarsko-rudarsko ministertvo je obvestilo vse tvrdke, ki so sklenile dolgoročne pogodbe, da veljajo dalje od 1. 2. 1929 dalje določbe nove naredbe in se na stare določbe ne morejo več sklicevati.

Dunajska vremenska napoved. Nobeno bistvene izpremembe sedanjega vremena.

Katastrofa mraza vedno večja

Proe smrtni žrtve - Železniški promet se še komaj vzdržuje - Silne zamude vlakov - Drevje poka

Belgrad, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Danes je v Belgradu mrz dosegel največjo ostrino. V mestu je bilo —26, v okoliških mestih —30. Zato je mrz zahteval tudi žrtve. Na zunanji belgrajski postaji sta zmrznili dva železničarja. Eden je že umrl, drugi pa se bori s smrtno.

Belgrajska vremenska opazovalnica je dobila iz države tale poročila: Petrovaradin —26, Zagreb —20, Sarajevo —14, Split —1, Bela Luka —1.

Iz Valjeva poročajo, da je tamkaj na straži zmrznil vojak Trajan Jevremović. Zgrudil se je nezavesten na tla. Pomoč pa ni bila tako izdatna, da bi ga bili ohranili pri življenju. Drugod iz notranjosti Srbije poročajo, da so ne potu ponekod zmrznili potniki, zlasti stare ženske.

Razumljivo je, da je radi mrza najbolj prizadet železniški promet. Najhujše je v Liki, kjer je nanovo zapadlo snega od 110 do 150 cm. Vsi napori, da bi se proga očistila, so zaman. Najhujše je pri Gospiću in okolici Gračan, kjer divja ostra burja.

Zamude vlakov.

Vlaki so prihajali v prestolico z velikimi zamudami. Ljubljanski brzovlak je imel osem in pol ure zamude. Zagrebski brzovlak, ki bi moral odpeljati iz Zagreba ob 7.50, se je mogel premakniti šele ob 12. Potniki, ki prihajajo iz drugih tujih držav, zatrjujejo, da je po nekaterih zunanjih progah še hujše, ker so vagoni popolnoma zamrznjeni. Vašemu dopisniku je neki berlinski potnik v razgovoru povedal, da je na progi Berlin—Praga komaj ostal še pri življenju.

Sava čisto zamrznila.

Zagreb, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Danes je nastopil tu silen mrz. Sava je pri Zagrebu in v okolici popolnoma zamrznila. To se je zgodilo po 49 letih prvič.

Radi pomanjkanja premoga in drv so šolske oblasti zaprele vse srednje šole, dokler se ne preskrbijo s kurivom.

Maribor, 11. febr. (Tel. »Slov.«) V noči na ponedeljek je pritisnil silen mrz, kakršnega še to zimo ni bilo. Sredi mesta je kazal »mrzomer« —28. Na drugih mestih in v predmestjih pa je šel celo pod —30. Mrz je tako oster, da je celo pričelo pokati drevje.

Vlagatelji morajo biti zaščiteni

Nov zakon v zaščito vlagateljev - Odgovornost upravnih odborov bo povečana - Država bo skrbela za varnost vlog izseljencev

Belgrad, 11. febr. (Tel. »Slov.«) V naši državi se je mnogo govorilo o tem, kaj je vzrok, da je propadlo tako veliko število bank in da je bilo oškodovanih tako veliko število vlagateljev, ki v večini slučajev konkurza niso prišli do svojih pravic, da bi se jim bile vloge izplačale. Ta pojav smo lahko zasledovali tudi drugod po drugih državah. Tudi druge države so iskale zdravila za to bolezen in so izdale v varstvo bank in vlagateljev posebne zakone. Pri nas v trgovinskem ministertvu pripravljajo važen zakon. Trgovinsko ministertvo pripravlja zenačenje zakona o bankah. Naloga tega zakona bo, da zaščiti banke in denarne zavode, na drugi strani pa, da se doseže osredotočenje denarnega kapitala v naših bankah, da bi se s pomočjo našega kapitala lahko pristopilo k ustanavljanju novih podjetij in investiranju. Vse to se bo uredilo takoj, ko se vrne trgovinski minister, ki je danes opoldne odpotoval iz Pariza.

zlasti v višjih legah. Tako so se danes prvič opazile razpoke na kostanjih v mesnem parku. Predvsem veliko razpoko je pretrpel stari čestitljivi kostanj v zgornjem delu parka ob glavni promenadni poti blizu otroškega igrišča. Razpoka je široka in sega do 3 dm globoko.

Iz severnih krajev so priprthute na Felberjev in Kraljevi otok divje race, ki so bile zapustile Maribor, ko je nastopilo nekoliko toplejše vreme.

Tudi na ulicah se pozna nenadni padec temperature. Promet je mrtev in se vrši v znamenju jadrnega stopicanja po ulicah. Mariborske gospodinjje se pritožujejo, da kurjenje sob prav nič ne pomaga. Proti večeru so snoči celo pričelo snežiti prav drobčkani snežki, kar prepričuje stare in mlade Mariborčane, da se zima še ne bo tako hitro umaknila.

Nenaden in temeljit padec temperature bi bil v nekaterih slučajih skoro usoden. Tako so v pretekli noči našli na cesti v Kamnico nekega zmrzlega človeka. Bil je starejši vinčar, ki je bil nekoliko vinjen onemogel sredi ceste. Bil je že čisto otrpel. Družba, ki ga je našla, ga je zanesla v bližnjo stanovanje, kjer so ga po polurnem drgnjenju spravili k življenju.

Prav tako so v bolnico prepeljali iz Slovenske Bistrice nekega dečka, ki so mu noge popolnoma zamrznile.

Berlin, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Nedelja je bila v Berlinu najmrzljši dan od 200 let. Bilo je —30 stopinj pod ničlo. Danes je bilo v Berlinu —29, v Königsbergu —34, v Gornji Slezi —38, na Dunaju —27, na Češkoslovaškem od —25 do —40.

Dunaj, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Radi izrednega mrza je mestna občina odredila, da je vojska stavila mestu na razpolago 15 vojaških voznih kuhinj, ki bodo dajale obitnostu brezplačno čaj in kruh. Reševalno društvo je prepeljalo v bolnice 60 oseb, ker so jim zamrznila ušesa, nos, roke ali noge.

Bukarešta, 11. febr. (Tel. »Slov.«) V Bukovini traja že dva dni silen snežni vihar z —35 stopinj mrza. Železniški promet je prekinjen.

Pariz, 11. febr. (Tel. »Slov.«) V Franciji je nenadoma nastopil nov val mrza. Temperatura znaša —7. Železniški promet je oviran.

danes opoldne odpotoval iz Pariza.

Pri bankah se bo podvojila in zelo pojačala odgovornost upravnega odbora. V zaščito se bodo vzele vloge naših izseljencev. Prvotno je hotela to vprašanje rešiti Narodna banka, nato pa Hipotekarna banka, zdaj pa se je tega problema lotila poštna hranilnica, ki naj bi jamčila po zakonu posebno za vlagatelje iz inozemstva. S tem zakonom o zenačenju bank namerava minister Mažuranič rešiti tudi vprašanje izseljenjskih vlog, ki se bodo posebej zaščitile.

V ministertvu se nadalje pripravlja zakon o tem, kako naj bi se stopilo na prste agentom, ki prodajajo vrednostne državne papirje. Ti agenti večkrat oškodujejo zasebnika oziroma svoje posle naravnost zlorabljajo. To vprašanje se je uredilo tudi v drugih državah. Ta zakon bo nasproti agentom z državnimi papirji zelo strog in bo na vse načine zaščil zasebne kupovalce.

Proslava obletnice papeževega kronanja

V Avstriji.

Dunaj, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Obletnica kronanja papeža se je včeraj slovesno praznovala v vseh cerkvah dunajske nadškofije. V cerkvi sv. Stefana, v kateri je že nekoč daroval papež božjo službo, je daroval kardinal nadškof dr. Piffl slovesen Te Deum v prisotnosti diplomatskega kora in avstrijskih oblasij.

Na Madžarskem.

Budimpešta, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Madžarski primas, kardinal Szeredy je imel slovesno sv. mašo v proslavo papeževega kronanja, kateri so med drugim prisostvovali tudi nuncij Orsenigo, rodbina nadvojvode Jožefa in diplomatski kor. Na slavnostnem zborovanju je poudarjal grof Zichy, da ima papež do Madžarske kot Regnum Marianum takorekoč kot protektor posebno ljubezen. Po govoru ministra za narodno blagostanje, prelata Vasa je naglašal grof Apponyi, da predstavlja papež tako silo, kakor jih je malo v epohah svetovne zgodovine. Vzpostavitev posvetne suverenosti papežev je ogromna zmaga moralne ideje papeštva. Kardinal Szeredy je navajal, da se ima Madžarska zehvaliti papeštva za vero, domovino in krščansko kulturo. Kardinal Szeredy se bo v nekaterih dneh odpeljal v Rim na konferenco, katero je sklical papež za proučevanje juridičnih določb pogodb z Italijo. Na tej konferenci bo predsedoval Szeredy, ki velja za najboljšega cerkvenega jurista na svetu.

Nova oblastna uprava v Splitu

Split, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Veliki župan dr. Ivo Perović je imenoval referente pri oblasni odboru. Za samoupravne posle je imenovan Boneti, bivši občinski komisar v Splitu, dalje so imenovani prof. Stipčević, član bivše SDS, za prosveto, za zdravstvo je imenovan dr. Petković, bivši predsednik Orjuna in bivši član SDS, za javna dela ing. Musanič, član bivše NRS, za narodno gospodarstvo pa Marović, član bivše SDS.

Savičič bo komisar Belgrada

Belgrad, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Znani belgrajski industrijalec Miloš Savičič je bil pri Nj. V. kralju v avdienci. Njegova avdienca je v zvezi z belgrajsko občino. Po avdienci je

Zadnji dnevi Prpiča

Zagreb, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Popoldne ob 5 je imel sodni stol pienarno sejo, na kateri se je obravnavalo o usmrtni Prpiča in tovarišev. Razglasil se je odlok, s katerim se zavrača ničnostna pritožba zagovornikov in se v celoti potrjuje obsodba ter akt o kraljevi delni pomilostitvi. Dan usmrtni še ni določen. Verjetno je, da se bo izvršila v petek, ako bo do takrat prispel krvnik Hart, ki so ga brzjavno pozvali danes v Zagreb, in bodo do takrat končane priprave. Govori se, da sta določena dva senata s tremi sodniki in enim zapisnikarjem za to usmrtni. Po zakonu se mora usmrtni pričeti ob 6 zjutraj na dvo-rišču sodnega stola. Ob usmrtni se bo nav-zečim razdelil kratek tisl an posnetek sodbe.

Danes je bila pri Prpiču njegova sestra s svojim zaročencem. Takoj početila se niso spoznali, ker se niso videli enajst let. Ob ločitvi pa so se vendar priščno pozdravili. Prpičeva mati je sinu brzojavila, da mu pošilja svoj materinski blagoslov in ga prosi, da bi se pokesal svojih zločinov in da bi se spovedal.

Bombni atentat

Newyork, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Na posebni vlak mehiškega predsednika Gilla je bil pri vožnji v Mexico City izvršen bombni atentat. Lokomotiva in dva vagona st askočila s tira, pri čemer je bil ubit kurjač, nepoškodovan pa je ostal vagon, v katerem se je nahajal predsednik. Ta atentat se spravlja v zvezo z usmrtnitvijo predsednikovega morila Torrala. Mesto, kjer je bil izvršen atentat, se nahaja pri nekem mestu ter je vozil pred pravim vlakom poseben prazni vlak. Vlakovodja je bil tako previden, da je hitro zavrl vlak in s tem, da sta se prva dva voza zarila drug v drugega, blokiral ostale vagonce, da se niso prevrnili v prepad. Predsednik Gill, katerega so sprem-ljali senatorji, vojni minister in njegova so-protuga, je hladnokrvno izstopil iz svojega voza. Pregledal je mesto nesreče in se potem z iz-vidnim vlakom odpeljal do prihodnje postaje. Pozneje so našli še drugo bombo, ki je bila zvezana s tračnicami, ki pa ni eksplodirala.

Dodatek h Kellogovemu paklu

Newyork, 11. febr. (Tel. »Slov.«) Senator Capper je predlagal danes resolucijo, po kateri je v popolnito Kellogove pogodbe nedopustno dobavljanje orožja in municije onim državam, ki prelomijo pogodbo, kar se mora ugotoviti mednarodno. Države, ki bi podpirale narod, kateri je prelomil pogodbo, ne uživajo varstva vlade ZZdruženih držav. Trgovski boj-kot se naj omeji na primer preloma pogodbe, kjer bi bila napadena država, ki je sama pri-stopila k mednarodni pogodbi o trgovskem boj-kotu.

Poboji med Hindi in Muslimani se nadaljujejo. V Bombayu so bili pri današnjih boj-kih med Hindi in mohamedanci, ki so se vršili v vseh okrajih, kjer bivajo skupno ali v so-sedstvu, odpeljani Hindi pod vojaškim var-stvom. Od včeraj opoldne je bilo ubitih nadalj-njih 28 oseb, 92 pa ranjenih. Skupno število mrtvecev znaša že 200, ranjenih pa 1000.

Belgrajske vesti

Finančni minister Šverljuga je sklenil, da se za januar izplačajo dnevnice vsem bivšim narodnim poslancem.

Proračun ministertva za vere znaša 110 milijonov Din.

Trgovska in obrtna zbornica v Podgorici je poslala trgovskemu ministru spomenico, v kateri se čuti užaljeno, ker ni bila povabljena na zagrebsko konferenco 21. in 22. februarja, da bi sodelovala pri debati o zapiranju in od-piranju trgovin.

Neokusnost

Zadnja številka »Našega glasa« se je za-letela ob podporo, ki naj jo dobi bivši mini-ster g. Gostinčar od države.

Kdor pozna delo g. Gostinčarja v poli-tični javnosti, se mora zgražati nad nesram-nostjo takega napada. Mož, ki je za politi-ko ubog kakor cerkvena miš, ki je od svojih dnevnih delih med ubožce, ki se je zmerom pehal za ubožne sloje in tudi za urad-ništvo bodisi na Dunaju bodisi v Belgradu, mož, ki je izvršil na stotine intervencij za uradništvo, tak mož dobi od strtni, za katero je delal in v resnici delal, z loparjem po glavi, ko se mu na starost zagotovi kot, ki si ga sam v svoji nesebičnosti in poštenosti ni ho-tel poiskati. Kdo naj pa se še peha za tako nehvaležno družbo!

Premog iz mestne plinarne

Ljubljanska mestna plinarna bo pričela oddajati v četrtlet al v petek domači rjavi pre-mog iz rudnika Peklenica v Medjimurju. Cena temu premogu znaša 50 Din za 100 kg. Od-dajal se bo v vsaki množini do 400 kg proti takojšnjemu plačilu, franco plinarna. Ako do-spe premog že danes, se bo začel oddajati že v popoldanskih urah.